

Ключевые слова: реформа децентрализации, государство, урбанизация, государственно созидательный патриотизм нации, регион, территория, население, налоги, местные бюджеты, полномочия местных общин.

Karpinskiy B., Komarnytska G.

FUNCTIONING OF CITIES – THE IMPORTANT COMPONENT OF THE STATE PATRIOTISM OF A NATION

The paper studies the role of the city in the part of state patriotism of nation, which is reflected in tax, which is a quantitative measure of the actual specification for real participation (current and future) taxpayers in ensuring financial life and development of the state. The aim of the article is to develop theoretical and methodological bases for the use of state patriotism of nation (quantitative indicator) in the functioning of cities. City requires the effective management of its social and economic development. The essence of the problem lies primarily in consideration of the interests of various components of the urban environment, and external factors, and ensuring thus a balanced social and economic development of the city and surrounding areas. Thus, the content of management process of social and economic development of a large city should be slightly wider than conventional relationship in the context of the exercise of authority by local authorities and therefore, in our view, and the range of its subjects and objects. The regulatory system of cities role and the relevant urbanization processes in general assumes the existence of three types of control: administrative and legal, economic and social. That regulation is based on assumptions relating to the specific features of the regional surroundings and even within the state can vary significantly. The control system of urbanization processes or processes of urban growth, like any other, provides feedback, manifested through the influence of urbanization processes in the regional environment. The practical significance of the results is to analyze the development of management process of areas, balanced funding of the city operation to the implementation of decentralization reforms and changes in community income during the term of this reform. Income tax on income of natural persons has been analyzed, which will be considered as a quantitative indicator of the state patriotism. Fiscal capacity index of the corresponding tax on 1 inhabitant to the average for Ukraine has been analyzed. Scientific novelty consists in determining the tax capacity of the administrative-territorial unit, as the main component of state patriotism of nation. Further research will focus on evaluation of the decentralization reform and its impact on the social and economic development of cities in the context of the formation of state patriotism of nation.

Keywords: decentralization, reform of the state, urbanization, state patriotism of nation, region, area, population, taxes, local budgets, the powers of local communities.

Одержано 01.02.2016 р.

УДК 330.34

Кожухова Тетяна Валеріївна,
к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки,
Криворізький економічний інститут

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇН, ЩО РОЗВИВАЮТЬСЯ: МЕХАНІЗМ МОБІЛІЗАЦІЇ ТА РОЗПОДІЛУ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ

Новий порядок денний у сфері сталого розвитку на період до 2030 р., визначений Генеральною Асамблеєю ООН у 2015 р., зумовлює необхідність активізації міжнародного державного і приватного фінансування сталого розвитку країн, що розвиваються, та найбідніших країн світу, що є життєво важливим доповненням до національних зусиль у цій сфері. Мета статті полягає в дослідженні механізму мобілізації та розподілу міжнародних фінансових ресурсів для забезпечення сталого розвитку країн, що розвиваються. З метою вивчення складових механізму мобілізації та розподілу міжнародних фінансових ресурсів для забезпечення сталого розвитку країн, що розвиваються, та формулювання висновків у процесі дослідження використано такі загальнонаукові та специфічні методи пізнання як, методи аналізу, синтезу, індукції, дедукції, абстрактно-логічний метод. За результатами проведеного дослідження виявлено сучасні особливості мобілізації та розподілу міжнародних фінансових ресурсів для забезпечення сталого розвитку країн, що розвиваються. Визначено основні складові механізму мобілізації та розподілу міжнародних фінансових ресурсів для забезпечення сталого розвитку країн, що розвиваються. Розглянуто форми надання допомоги країнам, що розвиваються, фінансові інструменти, двосторонні та багатосторонні канали доведення коштів до країн-реципієнтів, сектора, на які спрямовуються міжнародні фінансові ресурси для досягнення цілей у сфері сталого розвитку країн, що розвиваються. Наукова новизна отриманих результатів полягає у встановленні закономірностей та тенденцій мобілізації міжнародних фінансових ресурсів, їх акумуляції двосторонніми та багатосторонніми донорами,

організації раціонального розподілу для забезпечення сталого розвитку країн, що розвиваються. Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості їх використання для розробки стратегічних заходів щодо мобілізації та розподілу міжнародних фінансових ресурсів для забезпечення сталого розвитку світового співтовариства. Подальші дослідження спрямовані на вивчення глобальної системи фінансування сталого розвитку.

Ключові слова: міжнародні фінансові ресурси, механізм мобілізації та розподілу ресурсів, міжнародні фінансові інститути, ООН, сталий розвиток.

ВСТУП

Постановка проблеми. У вересні 2015 р. Генеральна Асамблея ООН прийняла резолюцію щодо порядку денного в сфері розвитку на наступні 15 років. Новий порядок денний включає три складових сталого розвитку – соціальну, економічну і екологічну, а також питання миру і справедливості. У підсумковому документі саміту ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку на період до 2030 року» визначено цілі, спрямовані на задоволення потреб населення як розвинених країн, так і тих, що розвиваються. Однією з визначених глобальних цілей є зміцнення засобів здійснення та активізація роботи в рамках Глобального партнерства в інтересах сталого розвитку, що передбачає посилення мобілізації фінансових ресурсів [1]. Реалізація нового порядку денного потребує всеосяжного та сприятливого міжнародного фінансування, що відіграє кардинальну роль у фінансуванні сталого розвитку країн, що розвиваються, виконуючи три функції: викорінення злиденності і розвиток; фінансування надання регіональних і глобальних суспільних благ; і підтримання глобальної макроекономічної стабільності в контексті більш широкої глобальної сприятливої обстановки [2]. Попри те, що кожна країна несе головну відповідальність за свій власний економічний і соціальний розвиток, важливе значення має мобілізація та розподіл міжнародних фінансових ресурсів для досягнення цілей сталого розвитку країн, що розвиваються. У зв'язку з суттєвим обмеженням ресурсів (брак коштів для фінансування сталого розвитку становить, за даними ООН, від \$1 до \$1,5 трлн. [3]) та необхідністю підвищення ефективності міжнародного фінансування важливим є дослідження механізму мобілізації та розподілу міжнародних ресурсів для забезпечення сталого розвитку країн, що розвиваються.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальні питання фінансування сталого розвитку, використання двосторонніх та багатосторонніх механізмів управління процесами сприяння міжнародного розвитку розглядаються у працях таких зарубіжних вчених, як Д. Бартона (D. Barton) [4], Р. Бхавнані (R. Bhavnani) [5], М. Клеменса (M. Clemens) [5], С. Ределета (S. Radelet) [5], М. Уайзмана (M. Wiseman) [4], а також російських дослідників Ю. К. Зайцева [6], Л. М. Капіці [7], А. Ж. Нуршаїхової [8]. У зв'язку з тим, що формування міжнародних фінансових ресурсів та їх використання країнами, що розвиваються, для досягнення цілей у сфері сталого розвитку здійснюється завдяки механізму мобілізації й розподілу міжнародних державних і приватних ресурсів, додаткової уваги потребує дослідження його складових.

Мета статті (постановка завдання). Мета статті полягає у дослідженні механізму мобілізації та розподілу міжнародних фінансових ресурсів для забезпечення сталого розвитку країн, що розвиваються.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Згідно з резолюціями Генеральної Асамблеї ООН, прийнятими на Міжнародних конференціях з фінансування розвитку (Монтерейський консенсус (Монтеррей, Мексика, 2002) [9], Дохінська декларація (Доха, Катар, 2008 р.) [10], Аддіс-Абебська програма дій (Аддіс-Абеба, Ефіопія, 2015 р. [3])) мобілізація міжнародних фінансових ресурсів є одним з найважливіших напрямів діяльності для вирішення проблем, пов'язаних з фінансуванням сталого розвитку країн, що розвиваються. Міжнародне державне і приватне фінансування грає важливу роль, доповнюючи зусилля держави щодо мобілізації ресурсів всередині країни, особливо в найбільш уразливих країнах, що мають обмежені внутрішні ресурси.

До основних категорій мобілізації міжнародних державних ресурсів для фінансування сталого розвитку належать офіційна допомога розвитку (ОДР), додаткові ресурси у вигляді податкових надходжень, позики міжнародних фінансових інститутів (МФІ) та установ ООН. Використовуючи різні механізми залучення міжнародних державних фінансових ресурсів донори акумулюють значні кошти, які потім спрямовують до країн-реципієнтів через двосторонні та багатосторонні канали. Важливу роль в мобілізації та організації раціонального розподілу фінансових ресурсів грають держави-донори (зокрема, держави-члени Комітету сприяння розвитку Організації економічного співробітництва та розвитку (КСП ОЕСР)), МФІ, установи ООН та інші організації.

ОДР, що включає гранти й позики країнам, що розвиваються, та багатостороннім організаціям для надання допомоги цим країнам, є одним з найголовніших джерел зовнішніх державних ресурсів. За даними доповіді експертів Міжурядового комітету з фінансування сталого розвитку «...у більшості країн, в яких урядові витрати становлять менше \$500 за паритетом купівельної спроможності на людину, ОДР складає в середньому більше 2/3 міжнародних потоків ресурсів і 1/3 урядових доходів. Приблизно 40% ОДР йде на благо НРК» [2]. Зобов'язання щодо виділення коштів по лінії ОДР та досягнення цільового показника 0,7% валового національного доходу (ВНД) країнам, що розвиваються, і на рівні 0,15-0,2 % найменш розвиненим країнам (НРК) згідно з Монтерейським консенсусом [9], підтверджено багатьма розвиненими країнами світу [1].

Понад 90% коштів, що складають ОДР, вносять держави-члени КСР ОЕСР. За переліком КСР ОЕСР на 2014-2016 рр. реципієнти ОДР розподілені таким чином: 48 НРК, 4 країни з низьким рівнем доходу (\$1045), 36 країн з рівнем доходу нижче середнього (\$1045-4125) та 58 країн з рівнем доходу вище середнього (\$4126-12745) [11]. До пріоритетних груп країн, визначених світовим співтовариством для надання ОДР, відносяться НРК і країни Африки, країни, що розвиваються, і не мають виходу до моря та малі острівні держави [12]. За попередніми даними ОЕСР, загальний обсяг ОДР у 2014 р. становив \$135,2 млрд [13].

Важливе значення має мобілізація додаткових ресурсів у вигляді податкових надходжень. Ініціативна група інноваційного фінансування розвитку на добровільній основі сприяла створенню низки механізмів збору коштів для мобілізації додаткових ресурсів, зокрема міжнародного солідарного податку на авіаквитки, надходження від якого спрямовуються до Міжнародного механізму закупівель ліків для країн, що розвиваються. З 2013 р. такий податок запровадили Камерун, Маврикій, Мадагаскар, Малі, Нігер, Конго, Корея, Франція, Чилі [2]. Податок на фінансові операції введено деякими країнами на національному рівні, частина надходжень від якого йде на ОДР [2].

Головними джерелами середньострокового і довгострокового фінансування для країн, що розвиваються, є кредити та позики МФІ (групи Світового банку (СБ), Міжнародного валютного фонду (МВФ)) та інших міжнародних фінансових установ.

СБ здійснює кредитування країн, що розвиваються, шляхом надання інвестиційних кредитів і кредитів на цілі розвитку Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР) та Міжнародної асоціації розвитку (МАР). СБ на основі своїх оцінок ВНД на душу населення країн світу розробляє класифікацію країн та визначає їх відповідність критеріям кредитування. Станом на 2016 р. СБ установлено такі категорії доходів країн: низький рівень доходу – \$1045; рівень доходу нижче середнього – \$1046-\$4125; рівень доходу вище середнього – \$4126-\$12746 [14].

Використовуючи механізм надання кредитів МБРР, СБ кредитує країни з середнім рівнем доходу за процентними ставками, що відповідають рівню цих країн. Високий рейтинг дозволяє МБРР залучати кошти на світових ринках капіталу за низькою вартістю і пропонувати їх країнам, що розвиваються, із середнім рівнем доходу на більш вигідних умовах – у більшому обсязі, з довгими термінами погашення і на більш стійкій основі, ніж кошти, доступні на фінансових ринках [14]. МБРР отримує щорічний дохід за рахунок прибутку на власний капітал і невеликої маржі за наданими позиками, що дозволяє організації покривати свої операційні витрати, поповнювати резерви з метою зміцнення фінансового потенціалу, а також забезпечувати щорічне відрахування коштів до бюджету МАР [14]. За даними річного звіту СБ, у 2015 фінансовому році обсяг нових зарезервованих кредитних ресурсів МБРР становив \$23,5 млрд [14].

МАР є фондом СБ для найбідніших країн та

надає підтримку як економічному та інституційному розвитку, так і розвитку секторів охорони здоров'я та освіти, інфраструктури та сільського господарства цих країн. МАР кредитує країни з низьким рівнем доходу за мінімальними відсотковими ставками або без відсотків терміном більш ніж на 25-40 років і пільговим періодом від 5-10 років. Частка МАР в загальному обсязі допомоги на цілі розвитку становить 20% [14]. Поповнення бюджету МАР здійснюється за рахунок внесків розвинених країн, а також інших організацій групи СБ. За даними річного звіту СБ обсяг зарезервованих фінансових ресурсів МАР у 2015 фінансовому році становив \$19 млрд (в т.ч. \$15,9 млрд у формі кредитів, \$2,4 млрд у формі грантів та \$600 млн у вигляді гарантій) [14].

МВФ сприяє сталому економічному зростанню, а також скороченню бідності в усьому світі через надання ресурсів для подолання проблем із платіжним балансом: влада країн у тісній співпраці з МВФ розробляє програми стабілізації, що підтримуються фінансуванням цієї організації. МВФ використовує гнучкі інструменти кредитування запобігання криз для держав-членів з міцними економічними показниками, обґрунтованою економічною політикою і надійними інституціональними основами. Країни з низькими доходами (за класифікацією СБ) можуть запозичувати кошти у МВФ за пільговими відсотковими ставками через механізми в рамках Трастового фонду на цілі скорочення бідності і сприяння економічному зростанню: розширений кредитний механізм (домовленості терміном від 3-х до 4-х років), кредитний механізм «стенд-бай» (на 12-24 місяці) і механізм прискореного кредитування. Для найбідніших країн світу надаються безвідсоткові кредити. У період 2009-2014 рр. зобов'язання щодо пільгового кредитування склали приблизно \$11 млрд [15]. Основним джерелом фінансових ресурсів МВФ є квоти держав-членів організації.

Організації ООН, зокрема такі програми ООН, як Всесвітня продовольча програма (ВПП), Програма розвитку ООН (ПРООН) та спеціалізовані установи ООН (Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО), Міжнародний фонд сільськогосподарського розвитку (МФСР)) здійснюють величезний внесок у фінансування країн, що розвиваються. Співпрацюючи з МФІ, приватним сектором, фондами та національними урядами, ці установи забезпечують ресурси для викорінення голоду, зміцнення продовольчої безпеки й недоїдання, ліквідації бідності та стимулювання економічного і соціального розвитку, управління і користування природними ресурсами.

ВПП приділяє першочергову увагу наданню надзвичайної допомоги, рятувальним операціям і відновленню, допомозі на цілі розвитку та має найбільший бюджет серед установ і програм ООН. Головним джерелом фінансування є уряди (більше 90%), але все більш значну участь в її діяльності беруть МФІ та приватні донори [16].

За даними ПРООН у 2014 р. для країн з низьким рівнем доходів виділено 90% основних ресурсів, для НРК – 74% [17]. Протягом 2015 р. фінансування ПРООН було спрямовано на основні проекти розвитку:

інклюзивне та стійке зростання – 32%, демократичне управління – 26%, запобігання кризам та відновлення – 14%, зміна клімату і стійкості до лих – 9%, розвиток продуктивності та ефективності – 7% [17]. Фінансування діяльності ПРООН здійснюється за рахунок добровільних внесків, що становлять близько 1/5 всіх внесків ООН у систему розвитку (уряди держав – 66%; МФІ – 33%; приватний сектор – 1%) [17].

Фінансування бюджету ФАО здійснюється за рахунок внесків країн-членів та їх добровільної підтримки (для надання урядам технічної і надзвичайної допомоги). Загальний бюджет ФАО на 2016-2017 рр., становить \$2,6 млрд [18].

МФСР вирішує завдання боротьби з голодом і бідністю в сільських районах країн, що розвиваються, шляхом прямого фінансування у вигляді позик і грантів, залучає додаткові ресурси для реалізації своїх проектів і програм. Умови кредитування варіюються залежно від величини ВНД на душу населення в конкретній країні. Країни-члени МФСР, що мають \$805 (або менше) ВВП на душу населення в цінах 1992 р. мають право на отримання кредитів на особливих пільгових умовах [19]. МФСР фінансується за рахунок добровільних пожертвувань від урядів, спеціальних внесків, надходжень від погашення виданих кредитів та інвестиційних доходів [19]. З 1978 р. МФСР інвестував в програми \$9,5 млрд за рахунок внесків держав-членів фонду та \$16,1 млрд у вигляді спільного фінансування з боку партнерів [19].

Міжнародні приватні ресурси (прямі іноземні інвестиції (ПІІ), портфельні потоки, транскордонні перекази мігрантів, приватна допомога), є життєво важливим компонентом, що доповнює міжнародні державні зусилля в сфері забезпечення сталого розвитку країн, що розвиваються. ПІІ є найбільш стабільним і довготривалим джерелом фінансування та відіграють найважливішу роль у фінансуванні сталого розвитку. Як зазначено у Монтерейському консенсусі, «...ПІІ мають важливе значення завдяки їх потенціалу забезпечувати передачу знань і технологій, створенню робочих місць, різкому підвищенню загальної продуктивності, підвищенню конкурентоспроможності та активізації підприємницької діяльності і, в кінцевому рахунку, ліквідації бідності за рахунок економічного зростання і розвитку» [9]. У 2013 р. валові потоки ПІІ до країн, що розвиваються, досягли \$778 млрд, перевищивши обсяг ПІІ, спрямованих до розвинених країн [2].

Важливою складовою міжнародних приватних ресурсів є портфельні інвестиції. Як зазначають експерти Міжурядового комітету з фінансування сталого розвитку, «...характер міжнародних портфельних інвестицій у ринки, що формуються, змінився за останні 15 років, оскільки ринки багатьох країн поглибилися і стали більш інтегрованими в загальносвітових масштабах. Іноземні інвестори збільшили закупівлі боргових зобов'язань у місцевій валюті, і зараз вони грають домінуючу роль на деяких ринках, що формуються [2]. За результатами дослідження американських інвесторів своїх портфелів облігацій країн, що розвиваються, було виявлено, що частка облігацій цих країн у місцевій валюті зросла

протягом 2001-2011 рр. з 2% до 37% [13].

Транскордонні перекази мігрантів являють собою значне джерело міжнародних фінансових потоків до країн, що розвиваються. Як зазначають експерти Групи щодо перспектив розвитку СБ, «...міграція і грошові перекази можуть використовуватися для підвищення фінансування розвитку через скорочення грошових витрат, зниження витрат по найму для низькокваліфікованих робітників-мігрантів, мобілізацію заощаджень та благодійних внесків членів діаспор, для полегшення міжнародних запозичень, доступу до міжнародних ринків капіталу шляхом підвищення суверенних рейтингів і стійкості боргової ситуації країн-реципієнтів» [20]. За оцінками експертів, грошові перекази мігрантів до країн, що розвиваються, становили \$436 млрд у 2014 р. [20]. Щодо приватної допомоги, філантропічне фінансування приватними особами, фондами та іншими організаціями в країні, що розвиваються, становило приблизно \$60 млрд у 2013 р. [2].

Мобілізовані донорами міжнародні фінансові ресурси спрямовуються згідно з програмами та проектами розвитку до таких секторів країн, що розвиваються, як соціальна сфера (на освіту, охорону здоров'я, водопостачання та санітарію, уряд і громадське суспільство, урегулювання конфліктів, безпеку), економічна сфера (транспорт, комунікації, енергетика, банківські та фінансові послуги, бізнес), виробнича сфера (сільське господарство, лісництво, рибальство; промисловість, гірничодобувна промисловість, будівництво; торговельна політика; туризм), захист довкілля і раціональне використання природних ресурсів. У загальному обсязі ОДР, наданої країнам, що розвиваються, у 2010-2013 рр. частка коштів, спрямованих до соціальної сфери становила 46,8%, економічної сфери – 24,1%, виробничої сфери – 7,2%, на гуманітарну допомогу – 9,5%, на охорону довкілля – 4,3% [21].

Отже, виходячи з вищезазначеного, механізм мобілізації та розподілу міжнародних фінансових ресурсів для забезпечення сталого розвитку країн, що розвиваються, включає мобілізацію та акумуляцію міжнародних державних і приватних ресурсів, організацію їх раціонального розподілу двосторонніми та багатосторонніми донорами між країнами-реципієнтами (рис.1).

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Міжнародне фінансування сталого розвитку країн, що розвиваються, здійснюється за допомогою механізму, що включає сукупність таких заходів, як мобілізація міжнародних державних і приватних ресурсів, їх акумуляція двосторонніми та багатосторонніми донорами, організація раціонального розподілу та контроль за їх використанням. В основі співпраці донорів та реципієнтів в цілях ефективного розвитку лежать принципи, підтверджені на 4-му Форумі високого рівня з підвищення ефективності зовнішньої допомоги (Пусан, Корея, 2011 р.): право на пріоритетність розвитку країн, що розвиваються; зосередженість на результатах; співробітництво в цілях

інклюзивного розвитку; прозорість і підзвітність один одному [21]. Використовуючи різноманітні форми надання допомоги (підтримку бюджету, проектів та програм), канали доведення коштів до країн-реципієнтів (двосторонні та багатосторонні), фінансові інструменти (гранти, кредити, позики) донори

спрямовують зовнішні фінансові ресурси до соціальної та економічної сфери, на захист довкілля і раціональне використання природних ресурсів для забезпечення сталого розвитку країн, що розвиваються.

Подальші дослідження спрямовані на вивчення глобальної системи фінансування сталого розвитку.

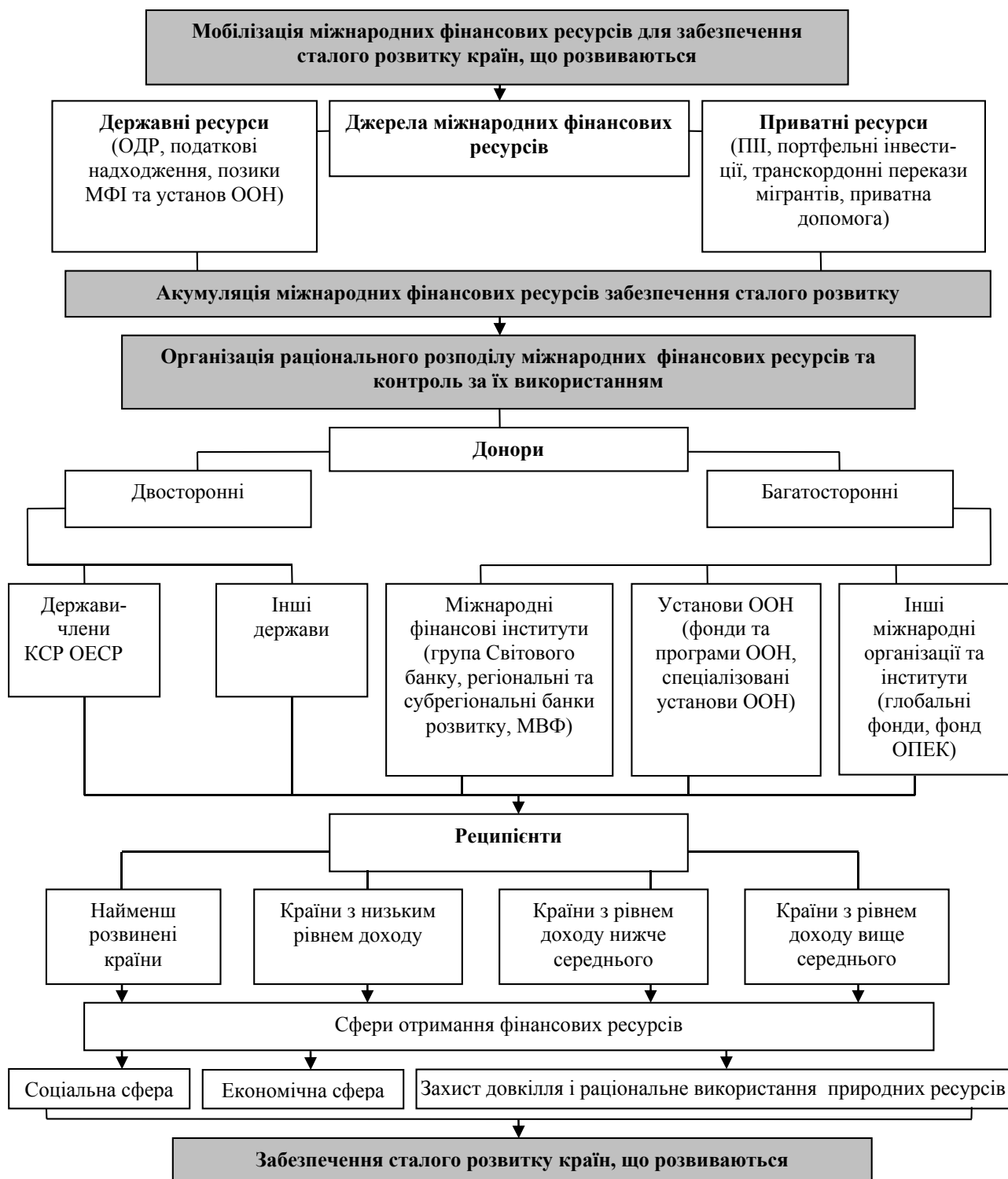

Рис. 1. Механізм мобілізації та розподілу зовнішніх фінансових ресурсів для забезпечення сталого розвитку країн, що розвиваються (розроблено автором)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development (2015) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.un.org.

2. Report of the Intergovernmental Committee of Experts on Sustainable Development Financing (2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org>.
3. Addis Ababa Action Agenda of the Third International Conference on Financing for Development (2015) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.un.org.
4. Barton D. and Wiseman M. Focusing Capital on the Long Term. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://hbr.org>.
5. Radelet S., Clemens M., Bhavnani R. Aid and Growth Finance & Development. – September, 2005. – 45/3. – P.16-20.
6. Зайцев Ю. К. Многосторонние механизмы управления процессами содействия международному развитию / Ю. К. Зайцев // Вестник МГИМО Университета. – 2011. – № 5. – Том 5. – С. 67-76.
7. Капица Л. М. Иностранная помощь: монография / Л. М. Капица. – М.: МГИМО-Университет, 2013. – 650 с.
8. Нуршаихова А. Ж. Проблемы оказания содействия развитию: обзор современной критики / А. Ж. Нуршаихова // Вестник международных организаций. – 2010. – № (28). – С. 98-108.
9. Monterrey Consensus of the International Conference on Financing for Development Mexico, 18-22 March 2002 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org>.
10. Doha Declaration on Financing for Development: (2008) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://daccess-dds-ny.un.org>.
11. Development Cooperation Report [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org>.
12. Taking Stock of the Global Partnership for Development: MDG Gap Task Force Report 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org>.
13. World Economic Situation and Prospects 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/en/development/desa/policy/wesp/wesp_archive/2015wesp_full_en.pdf.
14. The World Bank Group [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://worldbank.org>.
15. The International Monetary Fund [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org>.
16. World Food Programme [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wfp.org>.
17. United Nations Development Programme [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.undp.org>.
18. Food and Agriculture Organization [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fao.org>.
19. The International Fund for Agricultural Development [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifad.org>.
20. The World Bank «Migration and Development» Brief 24, 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://siteresources.worldbank.org>.
21. OECD. Stat [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stats.oecd.org>.
22. Busan partnership for effective development cooperation fourth high level forum on aid effectiveness, Busan, Republic of Korea, 29 November-1 December 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dev-practitioners.eu/old.cu4eu.by>.

Кожухова Татьяна Валериевна

ОБЕСПЕЧЕНИЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАН: МЕХАНИЗМ МОБИЛИЗАЦИИ И РАСПРЕДЕЛЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ

Новая повестка дня в области устойчивого развития на период до 2030 г., утвержденная Генеральной Ассамблеей ООН в 2015 г., предопределяет необходимость активизации международного государственного и частного финансирования устойчивого развития развивающихся стран и беднейших стран мира, что является жизненно важным дополнением к национальным усилиям в этой сфере. Цель статьи заключается в исследовании механизма мобилизации и распределения международных финансовых ресурсов для обеспечения устойчивого развития развивающихся стран. С целью изучения составляющих механизма мобилизации и распределения международных финансовых ресурсов для обеспечения устойчивого развития развивающихся стран, и формулирования выводов в процессе исследования использованы такие общенаучные и специфические методы познания как методы анализа, синтеза, индукции, дедукции, абстрактно-логический метод. По результатам проведенного исследования выявлены современные особенности мобилизации и распределения международных финансовых ресурсов для обеспечения устойчивого развития развивающихся стран. Определены основные составляющие механизма мобилизации и распределения международных финансовых ресурсов для обеспечения устойчивого развития развивающихся стран. Рассмотрены формы оказания помощи развивающимся странам, финансовые инструменты, двусторонние и многосторонние каналы доведения средств до стран-реципиентов, сектора, в которые направляются международные финансовые ресурсы для достижения целей в области устойчивого развития развивающихся стран. Научная новизна полученных результатов заключается в установлении закономерностей и тенденций мобилизации международных финансовых ресурсов, их аккумуляции двусторонними и многосторонними донорами, организации рационального распределения для обеспечения устойчивого развития развивающихся стран. Практическое значение полученных результатов заключается в возможности их использования для разработки стратегических мер по мобилизации и распределению международных финансовых ресурсов для обеспечения устойчивого развития мирового сообщества. Дальнейшие исследования направлены на изучение глобальной системы финансирования устойчивого развития.

Ключевые слова: международные финансовые ресурсы, механизм мобилизации и распределения ресурсов,

Kozhukhova T.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF DEVELOPING COUNTRIES: INTERNATIONAL FINANCIAL RESOURCES MOBILIZATION AND ALLOCATION MECHANISM

The new agenda for sustainable development till 2030 defined by the General Assembly in 2015, makes it necessary to intensify international public and private financing for sustainable development in developing countries and the poorest countries of the world, that is a vital complement to national efforts in this area. The purpose of the article is to study the international financial resources mobilization and allocation mechanism for sustainable development in developing countries. To study the international financial resources mobilization and allocation mechanism for sustainable development in developing countries, and to draw conclusions in the study, the following general scientific and specific learning methods have been used: methods of analysis, synthesis, induction, deduction, abstract-logical method. The results of the research showed modern features of international financial resources mobilization and allocation for sustainable development in developing countries. The main components of the international financial resources mobilization and allocation mechanism for sustainable development in developing countries have been determined. The forms of assistance to developing countries, the financial instruments, bilateral and multilateral channels of bringing funds to recipient countries, the sector to which international financial resources are allocated to achieve the goals of sustainable development in developing countries have been examined. The scientific novelty of the results is to determine patterns and trends in the international financial resources mobilization, their accumulation by the bilateral and multilateral donors, rational distribution organization to promote sustainable development in developing countries. The practical significance of the results is the possibility of using them to develop strategic measures for the international financial resources mobilization and allocation for sustainable development of the world community. Further researches are aimed at studying the global financial system for sustainable development.

Key words: international financial resources, resource mobilization and allocation mechanism, international financial institutions, UN, Sustainable Development.

Одержано 04.02.2016 р.

УДК 331.5:316.4

Нартюк Оксана Володимирівна,

аспірант кафедри управління персоналом та економіки праці,
Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України

СУЧАСНІ ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ЗАЙНЯТІСТЬ ЕКОНОМІЧНО АКТИВНОГО НАСЕЛЕННЯ В ТРУДОНАДЛИШКОВИХ РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

Попри негативні наслідки демографічної кризи (депопуляція, зменшення частки молоді, що виходить на ринок праці та постаріння працездатного населення), для вітчизняної сфери зайнятості є характерним поширення вікових дискримінаційних обмежень відносно економічно активного населення віком 45-59 років. З огляду на зазначене, актуалізується потреба дослідження чинників, які генерують вікові утиски даної вікової категорії населення на трудонадлишкових регіональних ринках праці України (на прикладі Рівненської області). Метою статті є виявлення сучасних чинників впливу на зайнятість економічно активного населення в трудонадлишкових регіонах України, їх систематизація та узагальнення. Теоретичною і методологічною базою статті є положення економічної теорії, діалектичний метод пізнання, наукові праці з проблематики функціонування ринку праці у контексті демографічних змін, що впливають на вікову структуру працездатного населення, результати експертного опитування двох фокус-груп респондентів (зарєєстрованих у базових центрах зайнятості безробітних та роботодавців), проведеного у лютому 2015 року у Рівненській області. Наукова новизна статті полягає у визначенні, систематизації та узагальненні сучасних чинників, які впливають на зайнятість економічно активного населення вікової групи 45-59 років у контексті поширення вікових обмежень у сфері зайнятості трудонадлишкових регіонів. Використання результатів дослідження у практичній діяльності дає можливість отримати адекватну реаліям картину відносно масштабів та специфіки поширення вікових дискримінаційних обмежень на ринках праці трудонадлишкових регіонів України та розробити і впровадити організаційно-економічний механізм оптимізації зайнятості економічно активного населення віком понад 45 років. Детально розкрито, систематизовано і узагальнено сучасні чинники впливу на зайнятість населення віком понад 45 років у трудонадлишкових регіонах (індивідуальні(стать, вік, освіта, професійний досвід, тощо) і зовнішні). Висвітлено специфіку їх взаємодії та впливу на формування середовища для поширення